

Det, der bestaar

Paa dit Ord.

(Efter C. J. Brandt.)

„Paa dit Ord vil jeg udfaste Garnet!“ Dette Ord af Simon Peter, er et af de mange i Beretningen om den store Fiskefærd (hvormed Herren beredte og kaldte ham til at være Menneſte-Fiſker), der er bleven Herrens Menighed og alle hans troende Disciple i den saa fæere som kostelige Perler, som skinner os i Møde hver Gang, vi paa ny vender tilbage til dem. Og hvorledes kan det være anderledes for dem, der sjunger, dersom vi da sjunger ud af Hjertets fulde Overbeviſning:

„Og Ordet af vor Herrens Mund, det er vor Kirkes Klippegrund, det er Guds Mandens Sæde!“

Thi det er vor faste Tro og vor salige Trost, at det Himmeriges Rige, der kom til Jord i Tidens Følge med Guds enbaarne Søn, det grundlagde og stiftede han udelukkende og alene paa det Guddoms-Ord, han havde at føre, saa det er Klippegrundvolden, hvorpaa hans Kirke er bygget, med Fred og Frelse til alle dem, der søger den der, hvor hans Ord som et Røgedoms-Ord, som et Sandheds-Ord, som et Livets-Ord, uafbrudt fra Begyndelsen har været og er i fuld Virksomhed. Er det vor faste Tro og vor salige Trost, at et saadant Ord har han gennem sin Tjeners Mund ogsaa talt til mig, og deri skænktes mig mine Synders Forladelse og evigt Liv i Samfund med vor himmelske Fader, og som hans Børn?

Er det vor Tro og vor Trost, at saadant formaar det Ord, der udgaa af Herrens Mund, hvad Under da, at Simon Peters Tale finder god Genklang i vort Hjerter, og er os en Bevindelse af, hvad der skulde komme, naar han nu skulde drage ud og være Menneſte-Fiſker, som det derhos vedblivende minder os om, at det er ene paa Herrens eget Ord, vor Tro er bygget, men der hviler den ogsaa fast, for det er Klippegrund.

Tonen i Peters Nring ligger paa „dit“, det er fordi vor Herre Jesus selv har sagt det, at han vil bove at handle, eftersom Ordet lyder. Havde et Menneſte ellers sagt det, vilde det ikke falde ham ind at handle derefter efter den Erfaring han nu havde gjort; han havde arbejdet hele Natten igennem, liget ude paa Søen, maaffe i strengt Vejr, og intet Udbytte haft deraf, saa efter al Sandhynlighed og alle menneſkelige Beregninger vilde det være et ærkesløst Arbejde, kun til at spille Tid og Kræfter, om han nu vilde vende tilbage, og paa ny begynde et Arbejde, der kun vilde berede ham en ny Skuffelse.

Alle saadanne Sandhynligheds-Beregninger og ængstelige Bekymringer falter han dristig og trostigt over Bord. Det havde været en tom Rødning, men alligevel var den tung, den havde tynget hans Sind. Nu slap han den paa et Ord af hans Mund, der aldrig sviger, af ham, der har det evige Livs Ord, og hvem af Magt er givet i Himlen og paa Jorden. Og han blev heller ikke skuffet i denne Tilfald, Udbyttet overgik de alledristigste Forbentninger.

Det er i denne faste Tro paa Sandheden og Magten i Herrens Ord, at Simon Peter er et godt Forbillede for alle Herrens Disciple. Man har ikke med Urette kaldt ham særlig „Troens Apostel“. Der er jo ingen af Herrens første Sendebud, som træder saa klart frem for os i de Skildringer, der er os opbevarede i vore Evangeliebøger, og alle de betegnende Træk, der er bestrebnene, hvori den nidfæere Disciple vel er Hovedmanden, famler sig let til at bekræfte, at Navnet passer. Han er et Udtryk for Troen paa hans Stryke og i dens Svagthed, og denne Apostel saar saaledes en dobbelt Betydning for os, der har arvet hans Tro. Medens den ene Side indeholder indtrængende Advarsler, naar vi i et levende Billede har fremstillet, at selv „store Helgen“ ogsaa haver Adams Rød og Klæder paa“, saa

deres høje Gimmelgaver, de i Verkar bære maa“, saa skinner den anden for os som et lysende Forbillede, og da navnlig denne Klippefaste, uroffelige Tilfald til Ordet af Herrens Mund.

I vor sidste Stund, naar vi skal gøre det store Skridt ind ad Vorten til det dunkle Land, som vi med al vor Umage ingen klar Forstilling kan gøre os om; og som for vort naturlige Oje ligger i et Vælgmørke, men som vort Haab — Kristus — oplyser for os, ikke saaledes, at vi kan stelde det enkelte, men dog se det alt oplyst og forklaret af den himmelske Klarhed, saa vi fortrøstningsfuldt tør sige:

Der glemmes al Angest og Pine, hvor Herren er alting for sine, af Lys og af Fred og af Glæde er evig omlejret hans Sæde!

Og did, Venner, gør vi Skridtet trostigt og frimodigt paa hans Ord! som tilfugde os det evige Liv! Paa dit Ord, Herre, siger vi Verden Farvel, og drager hjem ad til Hvide.

Svad er det Evangelist-Lutherste?

Af Bisshop Dr. Poulsen.

(Sluttet.)

Den 16. April 1517 kørte Luther ind ad Byportene i Worms. Man skulde have troet, at det var en af Hjertene, der kom til Nigsdagen, saa stateligt var hans Følge, og saaledes bølgede Folkemængden ham i Møde. Ingen skulde tænke, at dette var den Munk og Professor, hvem Paven havde lovt i Van, og som kun ved frit Vej fra Kejseren havde kunnet begive sig paa Vej til det store Nigsdagsmøde uden at sætte sit Liv i Fare. Endda kunde det under Vejs stundom se truende nok ud. Men nu kom han, frimodig som den, der, da han steg ud af Bognen, sagde til sine Venner: „Gud vil være med mig.“ medens Bemærkes Kreds var beherjset af den stærke Engstelse paa hans Liv og for Reformationens Sag. Pladsen tillader os ikke her at komme nærmere ind paa de to følgende Dages Tildragelser, medens Luther mødte for Kejseren, Kurfyrsterne, Pabens Sendemand, de andre Fyrster, Biskopperne og Rigets Stænder.

Derimod skal de Ord hidsattes hvormed han paa Nigsdagen anden Dag gav sit afsluttende Svær: „Naar jeg ikke bliver overbevist ved Skriftens Vidnesbyrd eller tvivgende Bevisgrunde (?) — thi jeg tror herover paa Paven eller paa Kirkeforfæmningerne alene, da de ofte er faret vild og har modsat sig selv — saa holder jeg mig til de af mig anførte Skrifter (?), og dermed er min Samvittighed fangen i Guds Ord, og jeg kan intet tilbagefalde, da det hverken er sikker eller ret at handle mod sin Samvittighed. Gud hjælp mig! Amen!“ Det blev i Sandhed verdenshistoriske Ord, og det i den Grad, at man i Nutiden har kaldt det Tjeblist, da de blev udtalt. „Individualismens Fødselstid“. En moderne Teolog har deraf udledt det saakaldte „Wormserprincip“, hvorpaa den første sin Subjektivisme og paastaar, at kun den er en ægte Lutherisk Theolog og den sande Lutheriske Præst, som følger sin Samvittighed og de Skriftsteder, der har grebet den, fremfatter og kæmper for sine Anskuelser, ligegyldigt, om de er i Overensstemmelse med eller fornaegter, hvad der for Luthers selv var umistelig Sandhed, ja eneste Sandhed til Salighed.

Efter det saaledes fortaaede Wormserprincip bliver Personlighedens Frigørelse, der ovenfor blev nævnet som det tredje Hovedtræk i det Lutheriske, gennemført til en Yderlighed, der paa Forhaand synes at maatte ende i en Sprængning af det Lutheriske, selv om der gives saadanne, hvis Samvittigheds Oretthed ligger indenfor det Lutheriske. Tankegangen er nemlig den, at enhver maa blive staaende ved de Skriftsteder og de Fornuftgrunde, som for hans ejendommelige Personlighed vejer tungest. Saa møder nu den ene med sine Skriftord og sine Grunde, en anden beraaber sig paa sine derfra forskellige, atter en

trede føler sig bunden til ganske andre Skriftsteder og for ham tvivgende Grunde, og saaledes fremdeles. Og skulde det hælde, at nogen ved sin Læsning af den helige Skrift og sin Fornufts Overvejelser føres til Overbeviſninger, som er i ligefrem Modstrid med, hvad Luther ansaa for det eneste sande Evangelium, og hvad der var selve Reformationens Kildeprikning, saa skal ogsaa han anerkendes som „Lutherisk“ i Kraft af dette „Wormserprincip“, der ikke skal indeholde andet end Personlighedens Frigørelse og Selvhævdelse i dens rent individuelle Ejendommelighed. Men da nu Sandheden kun kan være en, saa skal det være det ægte Lutheriske Mandslivs Vilkaar, at alle sandhedsfærlige Menneſter maa forholde sig afventende og med ædel Liberalitet respektere de andres Anskuelser ligesaa dybt, som han føler sig forvisset om sin Overbeviſnings Ret, indtil den historiske Udviſning efterhaanden bringer Afklaring, godtgør alt det forfættede Mangel paa Lovdygtighed, opretholder, hvad der har virkelig blivende Sandhedsværdi, idet dog den fuldkomne ubeskaarne Sandhedsfølelse først kan naas tilfaldt ved en Afgørelse af Sandhedens Herre.

Enhver, som har faaet levende Indtryk af Luthers Personlighed og ikke kan glemme, hvad der gav ham Kraft til alle Livets Kampe og samtidsvar det eneste, han levede for og ansatte at dø paa, vil straks have en umiddelbar Følelse af, at denne uhyldige Subjektivisme, hvad den saa end ellers er, og selv om den ikke fører ind for den enkelte Vedkommende i en Fornægtelse af selve det kristelige, ikke har Ret til at falde sig Lutherisk, saa lidt som den har noget at gøre med det centrale i den Lutheriske Reformation. Spørgsmaalet bliver derfor tilfaldt, om det, som den umiddelbare Følelse tilfugter, bekræftes, eller om det faar Ret, naar „Wormserprincippet“ i moderne Betydning stilles Ansigt til Ansigt med, hvad de nævnte historiske Underfølgelser har udfundet om Luthers Holdning paa Nigsdagen i Worms.

Det første og vigtigste er, hvad han i Virkeligheden har sagt i sit afsluttende Svær, og hvad der var hans egen Mening med disse verdenshistoriske Ord. Her er der nu den Vanskelighed, at Aftræne fra de to historiske Dage, den 17. og 18. April 1521 ikke er fuldstændigt beparede, og hvad der er beparet, er ikke i enhver Henseende paalideligt. Hans Taler blev holdt paa Latin og Tysk, og hans to Sendebrev til Kejseren og til Kurfyrsterne, Fyrsterne og Stænderne om, hvad der var passeret i Worms, var det ene paa Latin og det andet paa Tysk, begge dateret 28. April 1521. Af de begge disse Skrivelsener endnu beparede, men Luther skriver selv til sin Ven Spalatin 10. Juni 1521, at det tyffe Brev til Stænderne har man trykt uden hans Vidende, under hans Fraværelse, og at denne Gengivelse — den eneste, vi har — er fuld af Fejl. Saaledes er vi henvisne til Brevet til Kejseren, og hvad selve Talerne angaar, habes ogsaa Gengivelse af den latinske til Raadighed. Der er ingen Tvivl om, at Luther i dennes Slutning har henvisning til Skriftens Vidnesbyrd. Men Spørgsmaalet er, hvad han har ment med den Tilføje, der plejer at gengives ved Ordene „klare Grunde“ eller tvivgende Bevisgrunde, om det er et nyt og selvstændigt Ved, eller om det af Luther er tænkt ii den allernæreste Forbindelse med „Skriftens Vidnesbyrd“. Det drejer sig om Betydningen af det latinske Ord „ratio“, nærmere „ratio evidens“. Paa Dansk betyder det Fornuft eller Forstand og Grunde, som denne bruger paa overbeviſende Maade. Fra subjektivitets Side gaar Talsmandene for „Wormserprincippet“ i moderne Betydning ud fra som en Selvsølge, at Luther har ment de Grunde, som en følger rigtig, videnskabelig Tænkning, altfaa Fornuften paa egen Haand uden Kristens Beslædning kan fremsføre. I saa Fald bliver Luthers Mening, at kunde man gendrive ham enten med Vidnesbyrd af den hellegelige Skrift eller med den menneſkelige Tanke egne Grunde, saa var han villig til at genfalde. Dermed vilde han have gjort en overordentlig vid-

rækkende Indrømmelse med Hensyn til Muligheden, at han kunde finde sig i en Bifidelse med det af ham forkyndte Evangelium, og han havde overladt Menneſkets Fornuft uden Guds Mandes Vejledning at domme om dets Sandhed. Han havde da i Virkeligheden indtaget et udpræget rationalistisk Standpunkt.

Paa Forhaand maa man anse dette for ganske usandsynligt. Hvem kan forene det med Indtrykkene af Luther saaledes som han ellers over alt træder os i Møde i sit Liv og i sine Skrifter? Og nu har i nyeste Tid en tyff Lærd undersøgt den omhandlede Udtryksmaade nærmere og er kommen til et helt modsat Resultat.

Profesor Preuß i Erlangen godtgør, at i Luthers Skrifter er „Skrift og ratio“ (ogsaa „Skrift eller ratio“) et tilbagevendende Udtryk med saftigaaende Betydning. I Modfatning til Skolastikerne med Aristoteles har han ved „ratio“ kun tænkt paa den formelle, logiske Ene til ud fra givne Forudsætninger at drage korrekte Slutninger. Naar han allfaa i Worms, som Vetingelse for, at han skulde kunne tilbagefalde noget, har forlangt, at man skulde gendrive ham ved Sjælv af „testimonia scripture aut ratio evidens“, Skriftsteder eller klare Grunde, saa har han ikke ment andet end den hellegelige Skrift eller hvad der ved uimodigelig logisk Følgelighed kan udledes af Skriftens Ord.

Dette Resultat lader sig ogsaa kontrollere uden Lærd Underfølgelse. Fra vor Børnelærd om det bekendt, at Luthers Forklaringer til den første Troartikel taffer Gud, fordi han har givet mig og endnu opholder mig Legem, Sjæl . . . Fornuft og alle Sanser. Dermed mener han øjenfaldig Forstanden med dens uvurderlige Sjælv i al praktisk Virksomhed. Men i Forklaringen til den tredje Troartikel siger han: „Jeg tror, at jeg ikke ved egen Fornuft eller Kraft kan tro paa Jesus Kristus, min Herre, eller kommer til ham; men den Hellig Aand“ o. s. v. Her taler han om Fornuften i højere Forstand, der ved sin egen Sjælv, uden at vi til Aabenbaring og uden at ville bede om Guds Mandes Bistand søger at løse Tilværelsens Gaader. Den tager han saa stærkt som muligt Afstand fra, naar Taler er om den kristelige Tro's Indhold, naar han i sin Katekismus paa almenfattig Maade vil sammenfatte, hvad han har kæmpet for siden 1520. Derfor kan der ikke være Tale om, at „Wormserprincippet“ af 1521 skulde give nogen som helst Ret for Lutheriske Kristne og Teologer til at lade Fornuften med sine „klare Grunde“, uafhængig af og jævnsides med den hellegelige Skrift, at gøre, hvad der hører ind under den kristne Tro's Indhold og hvad ikke Det er muligt, at den, der følger denne Mistyndning af Luthers Ord i Worms, endda kan bevare det inderste i den kristne Tro; derom dommer vi ikke, og til hvende og sidst er det ogsaa kun Hjertekenderen selv, der kan afgøre, om et Menneſte, hvis høre Færd ikke er i ligefrem Modstrid med Guds Bud og Jesu Krav, er en Kristen eller ikke. Men Lutherisk Kristen og Lutherisk Teolog har en saadan give Afstand at falde sig. Thi hvor meget det end var Luther imod, at man kaldte sig efter hans Navn, saa vilde han, naar nu engang Ordet „Lutherisk“ er blevet konfessionelt Særnaab, med al sin Magt værgte sig imod, at Talsmandene for „Wormserprincippet“ i moderne Betydning kalder sig Lutheranere, end lige de ægte Lutheriske Theologer og Præster.

I det Brev, som Luther har skrevet til Kejseren om Tildragelserne i Worms kun tre Dage efter hans sidste Forhandling med Nigsdagens Udvalg og ti Dage efter, at de berømte Ord var udtalt, har vi deres autentiske Forklaring ved ham selv. Den Lutter Døren for ethvert subjektivitets Forsøg paa at udnytte Wormserordene som et Princip, hvorefter den sande Lutheriske Kristne udelukkende har at holde sig til de Skriftord og de Fornuftgrunde, som er overbeviſende for ham selv, efter hans individuelle Ejendommelighed. Thi ifølge Sendebrevet er det kun „Guds Ord“ i Skriften, som tør være højeste Autoritet og være bin-

ROSENKRANSEN

af Florence L. Barclay.

Paa Dansk ved Past. N. P. Madsen. En ny Udgave af denne fortrinlige Bog er nu udkommen her. Den er paa 356 Sider, indb. i smukt og solidt Helshirtsbind med Titel i Guld paa Ryg og Forside.

En Anmelder i Danmark udtaler sig som følger: „Rosenkransen er egentlig en vidunderlig Bog — vidunderlig skøn. Forfatteren behandler et enestaaende Problem, og det er behandlet med Mesterhaand. Det er i Sandhed en Digter, der har skrevet denne Bog; det viser den Poesi, der aander ud fra dens Blade, og det viser de dybe og mesterlige Skildringer af alle de Sjæls-tilstande og Forviklinger, som det mærkelige Emne fremkalder og ifølge sin Natur maa fremkalde hos de to Hovedpersoner. Det er en værdifuld Bog, skrevet i en ren og ædel Aand og saa interessant, at den sikkert vil holde Læseren i Aande, lige til han naar den sidste Linie.“

Pris: \$1.00 portofrit.

Danish Luth. Publ. House, Blair, Nebr.

Fifty Hymns for Sunday School and Church.

Selected by a Committee. Price 10 cts.

A reprint of this little song book is now ready. It was originally published for the Danish Ev. Luth. Sunday School, Blair, Nebr., and was intended to fill the local need only, but the sudden demand for English books in Iowa and Nebraska soon exhausted the first edition.

The 50 hymns are selected from Lutheran hymnaries, and the melodies with few exceptions can be found in „Sangeren,” and „Berggreens Melodier.” Sunday-schools and congregations will in this collection of favorite songs find something serviceable, at least for temporary use.

Danish Luth. Publ. House, Blair, Nebr.

„The Dragoon“.

En engelsk Udgave af Past. N. P. Madsens bekendte Fortælling „Povl“. Oversat af H. F. Trykt med store nye Typer paa godt Papir og hæftet i smukt og stærkt Omslag.

Pris 25 Cents.

6 Eksemplarer for \$1.00.

I Kommission hos

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebr.

Salmebøger.

Spørgsmaalet om Salmebøger er blevet saa paatrængende, at vi føler os foranlediget til at fremkomme med nogle Oplysninger offentlig. Derfor følgende:—

1. Udgaven paa Indiapapir kan indtil videre slet ikke staves. — Det samme gælder ogsaa danske Bibles.
2. Andre Salmebøger kan staves men kun med stor Vanskelighed, og de abnormt store Forandelsesomkostninger samt den betydelige Forsøgelse i den danske Pris bevirker, at importerede Salmebøger her vil komme til at koste ca. dobbelt saa meget som tidligere.
3. Under Hensyn til disse Forhold har vi besluttet os til at lade fremstille en egen Udgave af den nye Salmebog og herover. Den bliver trykt og indbundet hos andre og ventes færdig i Løbet af Sommeren. Trods de ogsaa her meget forhøjede Fremstillingsomkostninger venter vi at kunne sælge denne vor egen Udgave til noget nær de gamle Priser.
4. En mindre Fornying af Salmebøger er uylig modtaget fra Danmark. Den er imidlertid saa aldeles utilstrækkelig til at møde Kravet, at vi ser os nødsaget til at begrænse Salget til Enkelt-Eksemplarer. Paa Grund af den uhyre Pristigning kan vi heller ikke ekspebere henliggende Ordres, før ny Bestilling indløber. — De for Haanden værende Udgaver er som følger:

Konvents Salmebog:		
Profesorm, Læderbind		\$2.00
Versform, Chagrin, Guldfnit		3.50
Ny Salmebog:		
Versform, Læderbind		\$2.00
Versform, Chagrin, Guldfnit		3.00

Ravn kan kun paafattes de to dyreste Udgaver. Ordres ekspeberes paa ovennævnte Vilkaar, saa længe Fornyingen varer, i den Orden, hvori de indløber.

Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebr.